

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/3/2017
Identifikačné číslo spisu: 7015200921
Dátum vydania rozhodnutia: 23.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7015200921.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci navrhovateľky: F., narodená XX. F. XXXX, bytom v A. č. XX., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, so sídlom v Košiciach, Moyzesova č. 18, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 24. júna 2015, Sp.zn. 607/2015-KaKE, R. z. 40701/2015, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. septembra 2016, č.k. 10Sp/65/2015-42, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. septembra 2016, č.k. 10Sp/65/2015-42, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) potvrdil s poukazom § 250q ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie odporcu, ktorým tento postupom podľa § 14 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“), odňal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľke bol rozhodnutím odporcu z 20. marca 2014, Sp. zn. 2664/14-KaKE, R. z.: 15908/2014 priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie z 10. februára 2011, č.

XXX XXX XXXX X, pričom na zastupovanie navrhovateľky v konaní pred súdom bol určený advokát JUDr. Ján Lemeš, so sídlom kancelárie v Košiciach. Odporca následnými rozhodnutiami pristúpil k zmene v osobe určeného zástupcu na zastupovanie tak, že rozhodnutím z 1. júla 2014 namiesto JUDr. Jána Lemeša bola ustanovená JUDr. Kristína Piovarčiová ml., rozhodnutím z 2. októbra 2014 táto zástupkyňa navrhovateľky bola nahradená JUDr. Ivanou Semanovou a rozhodnutím z 10. novembra 2014 bol ustanovený namiesto tejto zástupkyne JUDr. Pavol Kiss.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu krajský súd ďalej zistil, že navrhovateľka upozorňovala odporcu na neukončenie právneho zastúpenia advokátkou JUDr. Piovarčiovou ml., pretože aj keď táto zástupkyňa uzavrela s navrhovateľkou Zmluvu o poskytovaní právnej pomoci dňa 24. júla 2014 a toho istého dňa jej aj bolo udelené plnomocenstvo, rozhodnutím odporcu z 2. októbra 2014 bola navrhovateľke ustanovená nová zástupkyňa JUDr. Ivana Semanová, avšak zo strany JUDr. Piovarčiovej ml. nedošlo k ukončeniu právneho zastúpenia navrhovateľky. Vo vzťahu k ukončeniu tohto právneho zastúpenia navrhovateľky sa krajský súd stotožnil so záverom správneho orgánu, že k jeho ukončeniu došlo zo strany JUDr. Piovarčiovej ml. odstúpením od Zmluvy o poskytnutí právnej služby a vypovedaním plnomocenstva, ktoré jej bolo udelené dňa 24. júla 2014, a to listom z 3. marca 2015, ktorý bol zaslaný navrhovateľke poštou, tak ako o tom svedčí príloha e-mailu JUDr. Piovarčiovej ml. z 5. marca 2015 obsiahnutá v administratívnom spise odporcu (vo forme scan-u označeného listu a podacieho lístka Slovenskej pošty). Doručením tohto listu JUDr. Piovarčiovej ml. navrhovateľke tak došlo k ukončeniu právneho zastúpenia navrhovateľky advokátkou. Z dôvodu, že z obsahu administratívneho spisu nebolo možné zistiť, kedy bol uvedený list Slovenskou poštou a.s. doručený navrhovateľke, na základe telefonického rozhovoru s JUDr. Piovarčiovou ml. z 26. marca 2015 vyplynulo, že Označený list bol zaslaný navrhovateľke začiatkom mesiaca marec 2015, pričom zásielka sa advokátke nevrátila ako nedoručená.

Vzhľadom na zistené, krajský súd konštatoval správnosť postupu správneho orgánu s príslušnými ustanoveniami zákona č. 327/2005 Z.z., keď po výzve adresovanej navrhovateľke z 23. marca 2015 (doručenej dňa 17. apríla 2015), ktorou po ukončení právneho zastúpenia JUDr. Piovarčiovou ml. odporca poskytol navrhovateľke dodatočnú lehotu na uzavretie zmluvy o zastúpení s JUDr. Kissom a k udeleniu plnomocenstva a následne rozhodol o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci, pretože je nesporné, že navrhovateľka do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrela s určeným advokátom dohodu, a tomuto advokátovi ani neudelila plnomocenstvo na zastupovanie, aj keď odporcom bola na takýto postup vyzývaná a bola jej určená aj dodatočná lehota na splnenie zákonnej povinnosti plynúcej z § 14 ods. 1 písm. c/ menovaného zákona.

Námietku navrhovateľky, že zo strany odporcu jej nebola poskytnutá odborná pomoc pri spracovaní a podpísaní Zmluvy o právnej pomoci s určeným advokátom, keď JUDr. Kiss jej nepredložil v zmysle platnej judikatúry relevantnú zmluvu o právnom zastúpení, ktorej nevyhnutnou súčasťou sú zadané základné práva a povinnosti zmluvných strán, vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú. Poukázal na to, že úlohou odporcu podľa príslušných ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z. je rozhodovať o nároku na právnu pomoc a v prípade jeho preukázania za podmienok stanovených zákonom určiť na jej poskytovanie advokáta. Uvedený zákon však neukladá odporcovi povinnosť a ani mu nedáva oprávnenie vstupovať do konkrétneho právneho vzťahu - zmluvy o poskytovaní právnej pomoci medzi advokátom a oprávnenou osobou v tom smere, aby odporca bol oprávnený meniť jej obsah, pretože jej obsah a limity určujú priamo jednotlivé ustanovenia zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších zmien a doplnkov.

Krajský súd záverom skonštatoval, že navrhovateľka v konaní tak pred správnym orgánom ako aj v priebehu konania o jej opravnom prostriedku nenamietala nečinnosť ustanoveného advokáta JUDr. Pavla Kissa, alebo jeho vzťah k protistrane, preukázanie ktorých skutočností by navrhovateľku v zmysle § 14 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z. zbavovalo povinnosti uzavretia dohody, prípadne udelenia plnomocenstva, a to bez toho, aby došlo k odňatiu poskytovania právnej pomoci. Nakoľko však bolo preukázané, že zo strany navrhovateľky nebola poskytnutá určenému advokátovi potrebná súčinnosť, keď táto v zákonom stanovenej lehote s advokátom neuzavrela dohodu o poskytovaní právnej pomoci a

ani mu neudelila plnomocenstvo, odporca rozhodol v súlade s § 14 ods. 1 písm. c/ menovaného zákona o odňatí nároku navrhovateľky na poskytnutie právnej pomoci.

Vzhľadom na uvedené, krajský súd postupom podľa § 250q ods. 3 OSP preskúmané rozhodnutie odporcu ako vecne správne potvrdil.

O trovách konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že navrhovateľke právo na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko v konaní nebola úspešná.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie.

V dôvodoch odvolania poukázala na to, že prvý pridelený advokát z dôvodu pracovného zaneprázdnenia nepristúpil k uzavretiu zmluvy o právnom poradenstve. Ďalší pridelení advokáti oznámili, že sa sociálnemu právu vo svojej praxi nevenujú, nemajú záujem sa venovať súdnemu sporu so Sociálnou poisťovňou, pričom odporca odmietol vstúpiť do jednaní o urýchlené konanie vo veci; rovnako odmietol sprístupniť aktuálne informácie týkajúce sa stavu veci ako aj možnosti navrhovateľky k zjednaniu nápravy. Ďalej navrhovateľka uviedla, že pridelený advokát JUDr. Pavol Kiss ju oslovil ešte v čase platnosti dovtedy uzavretej zmluvy o právnej pomoci s advokátkou JUDr. Kristínou Piovarčiovou ml., a teda navrhovateľka bola v danom čase nútená uzatvoriť zmluvu s novým advokátom, hoci nemala informáciu, prečo vo veci nekonala dovtedy pridelená advokátka, s ktorou uzavrela, resp. podpísala zmluvu o právnej pomoci. Namietala, že odporca odmietol sprístupniť úradný spis za účelom oboznámenia sa s aktuálnym stavom veci, nakoľko tretia v poradí pridelená advokátka JUDr. Semanová, bez doručenia rozhodnutia o právnom zastúpení navrhovateľku informovala, že odstúpila od zmluvy s odporcom z dôvodu, že zastupuje iba vo veciach rodiny a mládeže. Rovnako navrhovateľka namietala nesúčinnosť odporcu, keď tento ignoroval žiadosť navrhovateľky o to, aby bol odporca prítomný pri uzatváraní zmluvy o právnej pomoci. Dodala, že nakoľko odporca nevstúpil do už aj tak zdĺhavého procesu uzavretia zmluvy o právnej pomoci s konkrétnym advokátom, možno považovať postup odporcu za účelový a nezákonný. V ďalšej časti podaného odvolania navrhovateľka namietala obsahovú nepresnosť rozsudku krajského súdu, ktorý navyše považuje za zavádzajúci. Uviedla, že krajskému súdu oznámila dôvod svojej neprítomnosti na riadnom pojednávaní zo zdravotných dôvodov, pretrvávajúceho zhoršovania zdravotného stavu. Tvrdenie o tom, že nepreberá úradné zásielky považovala za nepravdivé.

Záverom navrhovateľka požiadala o priznanie kvalifikovanej právnej pomoci v súdnom konaní tak pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako aj v konaní pred krajským súdom a navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky „vydal rozsudok, ktorým zamietne príslušné rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach“, ktorým bola navrhovateľke „odobratá právna pomoc ex offo.“

III.

K odvolaniu sa vyjadril podaním z 22. decembra 2016 odporca.

Napadnutý rozsudok krajského súdu považoval za vecne správny a zákonný, vydaný v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Uviedol, že konajúci súd sa detailne a vyčerpávajúcím spôsobom zaoberal a následne vyhodnotil všetky námietky a tvrdenia navrhovateľky prezentované v opravnom prostriedku ako aj v priebehu konania pred súdom. Navrhovateľka vo svojom odvolaní neuviedla žiadne právne relevantné skutočnosti, pre ktoré by bolo možné považovať napadnutý rozsudok za nesprávny alebo nezákonný, pričom iba opakuje svoje tvrdenia prezentované už v konaní pred krajským súdom.

V súvislosti so žiadosťou navrhovateľky o poskytnutie právnej pomoci v odvolacom konaní, odporca uviedol, že navrhovateľku vyzval na podanie Žiadosti o poskytnutie právnej pomoci v odvolacom konaní

s potrebnými dokladmi.

Záverom odporca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania navrhovateľa (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP, § 250l ods. 2 OSP, § 492 ods. 1, 2 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP a s § 492 ods. 1, 2 SSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 1 a 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

(2) Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 250l ods. 1, 2 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

(2) Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Najvyšší súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250l a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého

rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok, ktorým krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu z 24. júna 2015, Sp. zn. 607/2015-KaKE, R. z. 40701/2015 potvrdil. Napadnutým rozhodnutím odporca postupom podľa § 14 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z. odňal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Najvyšší súd z vyžiadaného administratívneho spisu vedeného u odporcu pod sp.zn. 2664/14, 607/15 zistil, že odporca na základe Žiadosti navrhovateľky o poskytnutie právnej pomoci (doručenej odporcovi dňa 19. februára 2014) rozhodnutím z 20. marca 2014, Sp. zn.: 2664/14-KaKE, R. z.: 15908/14 priznal navrhovateľke podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. nárok na poskytnutie právnej pomoci a zároveň jej určil advokáta JUDr. Jána Lemeša na zastupovanie v konaní pred súdom v právnej veci o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ústredie z 10. februára 2011, č. XXX XXX XXXX X, vedenej v konaní pred Krajským súdom v Košiciach pod sp.zn. 7Sd/30/2011.

Vzhľadom na to, že navrhovateľka podaním z 31. mája 2014, doručeným odporcovi dňa 20. júna 2014, z dôvodu možného konfliktu záujmov požiadala o zmenu určeného advokáta a určený advokát so zmenou súhlasil („Záznam z telefonického rozhovoru“ z 1. júla 2014), odporca rozhodnutím z 1. júla 2014, Sp.zn. 2664/2014-KaKe, R. z. 7776/2014 rozhodol o zmene svojho predchádzajúceho rozhodnutia z 20. marca 2014 a navrhovateľke určil advokátku JUDr. Kristínu Piovarčiovú ml. na zastupovanie vo vyššie uvedenej veci, ktorá následne podaním z 24. júla 2014, doručeným odporcovi dňa 31. júla 2014, predložila fotokópie plnomocenstva ako aj zmluvy o poskytnutí právnej služby, obe podpísané navrhovateľkou dňa 24. júla 2014. Určená advokátka po nahliadnutí do súdneho spisu, podaním z 19. septembra 2014, doručeným odporcovi dňa 26. septembra 2014, požiadala odporcu o pozbavenie povinnosti zastupovať navrhovateľku s odôvodnením, že na uvedené odvetvie práva sa vo svojej praxi nešpecializuje.

Odporca rozhodnutím z 2. októbra 2014, Sp. zn. 2664/2014-KaKe, R. z. 58218/2014 rozhodol o zmene svojho predchádzajúceho rozhodnutia z 1. júla 2014 a navrhovateľke určil advokátku JUDr. Ivanu Semanovú na zastupovanie vo vyššie uvedenej veci. Určená advokátka podaním z 5. novembra 2014, doručeným odporcovi 7. novembra 2014, vzhľadom na svoju pracovnú vyťaženosť požiadala odporcu o určenie iného advokáta.

Následne odporca rozhodnutím z 10. novembra 2014, Sp. zn. 2664/2014-KaKe, R. z. 67235/2014 rozhodol o zmene svojho predchádzajúceho rozhodnutia z 2. októbra 2014 a navrhovateľke určil advokáta JUDr. Pavla Kissa na zastupovanie, s ktorým však navrhovateľka odmietla uzatvoriť Zmluvu o poskytnutí právnych služieb z dôvodu, že zmluva o právnom zastupovaní uzatvorená dňa 24. júla 2014 nebola s JUDr. Piovarčiovou ml. platne skončená, nakoľko navrhovateľke nebolo doručené vypovedanie platne uzavretej zmluvy.

V tejto súvislosti JUDr. Piovarčiová ml., na základe predchádzajúceho telefonického rozhovoru s odporcom, ktorý sa v zmysle „Záznamu z telefonického rozhovoru“ uskutočnil dňa 3. marca 2015, zaslala odporcovi elektronickou poštou oznámenie z 3. marca 2015 o odstúpení od príslušnej zmluvy o poskytnutí právnej služby z 24. júla 2014; rovnako vypovedala plnomocenstvo datované k uvedenej dňu. O tejto skutočnosti následne odporca upovedomil navrhovateľku podaním z 23. marca 2015, doručeným navrhovateľke dňa 17. apríla 2015 a zároveň navrhovateľku opätovne vyzval na uvedenie, či došlo po ukončení zmluvy s JUDr. Piovarčiovou ml. k udeleniu plnomocenstva určenému advokátovi JUDr. Kissovi a k uzavretiu zmluvy. Navrhovateľke taktiež odporca poskytol dodatočnú lehotu 7 dní na uzavretie zmluvy. Z obsahu administratívneho spisu však nevyplýva, kedy bolo uvedené oznámenie JUDr. Piovarčiovej ml. z 3. marca 2015 doručené navrhovateľke. Z obsahu „Záznamu z telefonického rozhovoru“ s JUDr. Piovarčiovou ml. z 26. marca 2015 však vyplýva, že označený list bol zaslaný navrhovateľke začiatkom mesiaca marec 2015, pričom zásielka sa menovanej advokátke nevrátila ako

nedoručená.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu ďalej vyplýva, že určený advokát JUDr. Kiss podaním z 13. mája 2015, doručeným odporcovi dňa 15. mája 2015, oznámil, že navrhovateľka neposkytuje potrebnú súčinnosť, na základe čoho odporca listom z 19. mája 2015, doručeným navrhovateľke dňa 9. júna 2015, túto vyzval, aby v lehote 10 dní oznámila udelenie plnomocenstva a uzavretie dohody o poskytovaní právnej pomoci s menovaným advokátom. Navrhovateľka v následnom podaní z 10. júna 2015, doručenom odporcovi dňa 18. júna 2015 a nazvanom „Úradný postup pri realizácii právnej pomoci - nedodržiavanie základných ľudských práv, diskriminácia“ namietala tú skutočnosť, že odporca jej doručil obyčajný list, v ktorom uvádzal údajné predĺženie lehoty a dodala, že si je vedomá faktu, že cit.: „rozhodnutia správnych orgánov a im na roveň príbuzných inštitúcií majú mať zákonnú formu“ a dodala, že nebude reagovať na formálne a zavádzajúce listiny.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, odporca rozhodnutím z 24. júna 2015, Sp.zn. 607/2015-KaKE, R. z. 40701/2015 postupom podľa § 14 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z. navrhovateľke odňal nárok na poskytnutie právnej pomoci, nakoľko táto do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrela s určeným advokátom dohodu o poskytovaní právnej pomoci.

Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Účelom zákona č. 327/2005 Z.z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu,1) oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti 1aaa) (ďalej len "protispoločenská činnosť") alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, 1aab) a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov. (§ 1)

Podľa § 2 zákona č. 327/2005 Z.z., tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 12 ods. 1 veta pred bodkočiarkou a ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., ak sa fyzickej osobe rozhodnutím centra priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, centrum ju vyzve na uzavretie dohody o poskytovaní právnej pomoci s určeným advokátom alebo centrom a na udelenie plnomocenstva na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci určenému advokátovi alebo centru;

(2) Ak oprávnená osoba neudelí plnomocenstvo na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci centru alebo určenému advokátovi alebo ak udelené plnomocenstvo odvolá, nemá nárok na určenie iného advokáta; to neplatí, ak oprávnená osoba preukáže nečinnosť advokáta alebo jeho vzťah k protistrane.

Podľa § 14 ods. 1 písm. c/ zákona č. 327/2005 Z.z., centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak

c/ oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrie s centrom alebo určeným advokátom dohodu, alebo s určeným mediátorom dohodu o začatí mediácie, alebo neudelí plnomocenstvo centru alebo určenému advokátovi a nejde o prípad preukázanej nečinnosti advokáta alebo jeho vzťahu k protistrane;

Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., proti rozhodnutiu o odňatí poskytovania právnej pomoci možno v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia podať prostredníctvom centra odvolanie na príslušný

krajský súd; o tomto centrum oprávnenú osobu náležite poučí v odôvodnení rozhodnutia.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. 16) (Správny poriadok; pozn.)

Podľa § 3 ods. 1 Správneho poriadku, správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí.

(2) Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Najvyšší súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od záverov, ku ktorým dospel v odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd, právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom vo veci samej v zásade považuje za správne a súladné so zákonom.

Vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci vyplývajúcich z administratívneho spisu najvyšší súd na zdôraznenie správnosti záverov krajského súdu uvádza, že v predmetnej veci spornou bola otázka, či na strane odporcu boli splnené všetky podmienky plynúce mu z príslušných a už vyššie citovaných ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z. na odňatie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

V súvislosti s námietkou, že pridelený advokát JUDr. Kiss navrhovateľku oslovil ešte v čase platnosti dovtedy uzavretej zmluvy o právnej pomoci s advokátkou JUDr. Piovarčiovou ml., a teda navrhovateľka bola v danom čase nútená uzatvoriť zmluvu s novým advokátom, hoci nemala informáciu, prečo vo veci nekonala dovtedy pridelená advokátka, s ktorou uzavrela, resp. podpísala zmluvu o právnej pomoci, najvyšší súd má za to, že žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci je predovšetkým viazaný rozhodnutím odporcu o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci a určení advokáta v konkrétnej veci a v konkrétnom konaní. Navrhovateľka už v čase vydania rozhodnutia z 2. októbra 2014 a doručenia jej dňa 21. októbra 2014, ktorým jej bola namiesto JUDr. Piovarčiovej ml. určená na zastupovanie advokátka JUDr. Semanová, mala možnosť zistiť, že predchádzajúca advokátka JUDr. Piovarčiová ml. nie je spôsobilá na riadne zastupovanie navrhovateľky, a to z dôvodu jej nešpecializácie sa na problematiku plynúcu z konania vedeného na Krajskom súde v Košiciach pod sp.zn. 7Sd/30/2011. Nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia odporcu z 2. októbra 2014 o určení advokátky JUDr. Semanovej, JUDr. Piovarčiová ml. stratila možnosť zastupovať navrhovateľku v konaní, nakoľko zmenou v osobe advokáta zaniklo pôvodné oprávnenie JUDr. Piovarčiovej ml. na jej zastupovanie. Tým teda samotný titul na uzatvorenie Zmluvy o poskytnutí právnej služby, ktorý predstavovalo práve rozhodnutie z 1. júla 2014, Sp. zn. 2664/2014-KaKe, R. z. 7776/2014, ktorým odporca navrhovateľke určil advokátku JUDr. Piovarčiovú ml. na zastupovanie, stratil svoje opodstatnenie.

Na tomto mieste najvyšší súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že v konaniach uskutočňovaných v intenciách zákona č. 327/2005 Z.z. príslušné centrá právnej pomoci rozhodujú, či konkrétny žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci spĺňa podmienky na jej poskytnutie. Ich podstata spočíva v poskytovaní a zabezpečovaní poskytovania právnej pomoci v rozsahu a za podmienok ustanovených zákonom

fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv. Zo zákona č. 327/2005 Z.z. ďalej vyplýva, že sa jedná o konania výlučne návrhové, v rámci ktorých sa sami fyzické osoby obracajú na centrá právnej pomoci so svojimi žiadosťami o poskytnutie právnej pomoci, a teda majú záujem byť zastúpené v konaniach nimi buď iniciovaných, alebo v nich iným spôsobom vystupujúcich. Pokiaľ teda odporca ďalším svojim rozhodnutím z 10. novembra 2014 rozhodol o zmene advokáta a navrhovateľke určil advokáta JUDr. Kissa, ktorý na rozdiel od predchádzajúcich určených advokátov mal navyše záujem navrhovateľku v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp.zn. 7Sd/30/2011 zastupovať, navrhovateľka, pre ktorú malo byť prioritné, aby jej bola poskytnutá riadna právna pomoc v konaní sp.zn. 7Sd/30/2011, mala pristúpiť k uzatvoreniu Dohody o poskytovaní právnej pomoci a plnomocenstva s menovaným advokátom tak, ako to predpokladá ustanovenie § 12 zákona č. 327/2005 Z.z.. Odporca zároveň navrhovateľku riadne poučil o určení advokáta vrátane jeho adresy a telefónneho čísla.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že advokátka JUDr. Piovarčiová ml. odstúpila od Zmluvy o poskytnutí právnej služby z 24. júla 2014 a taktiež vypovedala príslušné plnomocenstvo datované k tomu istému dňu. O tejto skutočnosti bola navrhovateľka zo strany odporcu upovedomená a zároveň jej bola poskytnutá dodatočná lehota na uzatvorenie Dohody o poskytovaní právnej pomoci a plnomocenstva s určeným advokátom JUDr. Kissom. Predmetné oznámenie odporcu navrhovateľka prevzala dňa 17. apríla 2015, na ktoré však nereagovala a rovnako ani nepristúpila k uzavretiu príslušnej Dohody s určeným advokátom. Navrhovateľka sa k veci vyjadrila až následne v súvislosti s výzvou odporcu z 19. mája 2015, doručenou navrhovateľke dňa 9. júna 2015, na základe ktorej sa mala v lehote 10 dní opätovne vyjadriť k uzavretiu príslušnej Dohody. Prílohu tejto výzvy zároveň tvorilo oznámenie JUDr. Kissa z 13. mája 2015, z ktorého vyplýva, že navrhovateľka do uvedeného dňa (13. máj 2015) Dohodu o poskytovaní právnej pomoci neuzatvorila. V tomto vyjadrení z 10. júna 2015 poukazovala na to, že obdržala zo strany odporcu obyčajný list, v ktorom odporca uvádza údajné predĺženie lehoty a súčasne uviedla, že rozhodnutia správnych orgánov a im na roveň príbuzných inštitúcií majú mať zákonnú formu s tým, že na formálne a zavádzajúce listiny nebude reagovať.

Na základe takto zistených skutočností dospel najvyšší súd k rovnakému záveru ako krajský súd, respektíve odporca, a teda, že navrhovateľka ani po vyše troch mesiacoch s určeným advokátom JUDr. Kissom neuzavrela Dohodu o poskytovaní právnych služieb a ani neudelila určenému advokátovi plnomocenstvo, pričom k jej uzavretiu ako aj k udeleniu plnomocenstva navrhovateľke nebránili žiadne prekážky, čo bolo relevantným a zároveň dostatočným spôsobom preukázané. Nečinnosť advokáta alebo jeho vzťah k protistrane navrhovateľka nenamietala a rovnako z obsahu administratívneho spisu tieto skutočnosti nevyplývali (§ 12 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Pokiaľ v odvolaní navrhovateľka namietala, že pridelení advokáti nemali záujem o jej právnu vec, najvyšší súd podotýka, že navrhovateľka v Žiadosti o poskytnutie právnej pomoci sama požiadala o určenie advokáta JUDr. Lemeša, pričom v zmysle e-mailovej komunikácie medzi odporcom a navrhovateľkou z 5. a 6. novembra 2014 vyplýva, že odporca po neúspešných pokusoch o ustanovenie advokáta náhodným výberom (JUDr. Piovarčiová ml. a JUDr. Semanová) poskytol navrhovateľke možnosť, pokiaľ by mala o nejakom advokátovi vedomosť, aby ho sama označila a tento by bol následne uprednostnený, čo však navrhovateľka nevyužila. Napokon posledne určený advokát JUDr. Kiss prejavil záujem navrhovateľku vo veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp.zn. 7Sd/30/2011 zastupovať („Záznam z telefonického rozhovoru“ z 10. novembra 2014), avšak navrhovateľka nepristúpila k uzavretiu Dohody o poskytovaní právnej pomoci.

Rovnako najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodnú námietku, ktorou namietal nesúčinnosť odporcu, keď tento ignoroval žiadosť navrhovateľky o to, aby bol odporca prítomný pri uzatváraní zmluvy o právnej pomoci.

Najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou krajského súdu a pre úplnosť uvádza, že úlohou odporcu podľa príslušných ustanovení zákona č. 327/2005 Z.z. je rozhodovať o tom, či konkrétny žiadateľ spĺňa nárok na poskytovanie právnej pomoci a v prípade jeho preukázania za

podmienok stanovených zákonom určiť na jej poskytovanie advokáta. Odvolací súd zdôrazňuje, že odporca ako orgán verejnej správy je povinný v zmysle článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanoví zákon a v zmysle § 3 ods. 1 veta prvá Správneho poriadku (v spojení s § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.) postupovať v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Tu je premietnutá zásada zákonnosti (legality), ktorá je jedným z princípov právneho štátu vyjadrujúcich požiadavku výkonu verejnej moci v medziach právneho poriadku. Orgány verejnej moci nemôžu konať nad rámec zákonnej úpravy. Zo žiadneho ustanovenia menovaného zákona však nevyplýva povinnosť (oprávnenie) odporcu vstupovať do konkrétneho právneho vzťahu - zmluvy o poskytovaní právnej pomoci medzi advokátom a oprávnenou osobou v tom smere, aby odporca bol oprávnený meniť jej obsah. Podobne z menovaného zákona nevyplýva požiadavka, aby oznámenie odporcu o predĺžení lehoty malo mať formu rozhodnutia, prípadne inú navrhovateľkou bližšie nešpecifikovanú zákonnú formu.

Čo sa týka vzťahu medzi advokátom a navrhovateľkou, najvyšší súd poukazuje na už vyššie citovaný § 18 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta, riadiť sa jeho pokynmi, pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, teda konať čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využívať všetky právne prostriedky, v záujme klienta uplatňovať všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné dbajúc pritom aj na účelnosť a hospodárnosť ním poskytovaných právnych služieb.

V súvislosti s prejednaním veci bez prítomnosti navrhovateľky dňa 5. septembra 2016, na ktorom bol zároveň vyhlásený rozsudok, najvyšší súd poukazuje na to, že krajský súd v predmetnej veci nariadil termín pojednávania celkovo 6 krát (9. novembra 2015 o 10:00 hod., 14. decembra 2015 o 09:00 hod., 11. apríla 2016 o 13:15 hod., 16. mája 2016 o 10:00, 20. júna 2016 o 10:00 hod. a 5. septembra 2016 o 10:00 hod.) s tým, že prvé uvedené pojednávanie bolo odročené z dôvodu nevykázaneho doručenia predvolania odporcovi a pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť dňa 20. júna 2016 bolo odročené z dôvodu mimoriadnej situácie (nahlásenie bomby). Zostávajúce pojednávania boli odročené z dôvodov na strane navrhovateľky, keď poukazovala na svoj nepriaznivý zdravotný stav. Z následného dožiadania všeobecného lekára navrhovateľky (JUDr. Z. B.) zo 16. marca 2016 krajský súd zistil, že zdravotný stav a charakter ochorenia navrhovateľky umožňuje, aby sa zúčastnila pojednávania pred súdom v čase vychádzkových hodín (od 09:00 hod. do 11:00 hod., od 15:00 hod. do 17:00 hod.). Taktiež bolo zistené, že predpoklad ukončenia práceneschopnosti u navrhovateľky nie je možné stanoviť vzhľadom na komplikovanú spoluprácu s pacientkou a prebiehajúci spor so sociálnou poisťovňou. Krajský súd preto nepochybil, keď pojednávanie nariadené na deň 5. septembra 2016 o 10:00 hod. (teda v rámci vychádzkových hodín navrhovateľky) neodročil a vec prejednal aj bez jej prítomnosti. Podmienky na postup podľa § 250g ods. 2 (v spojení s § 250l ods. 2 OSP) boli splnené.

Pokiaľ navrhovateľka žiadala o ustanovenie advokáta v odvolacom konaní najvyšší súd uvádza, že navrhovateľka mala dostatok času na to, aby sa na Centrum právnej pomoci so svojou žiadosťou obrátila, a to obdobným spôsobom, ako to urobila v konaní sp.zn. 7Sd/30/2011. Odhliadnuc od uvedeného, navyše Centrum právnej pomoci v súvislosti so žiadosťou navrhovateľky o ustanovenie advokáta v odvolacom konaní dňa 23. decembra 2016 adresovalo navrhovateľke výzvu na podanie predmetnej žiadosti. Z dôvodu, že Centrum právnej pomoci nedisponovalo doručenkou o prevzatí príslušnej zásielky, dňa 22. septembra 2017 na dopyt súdu opakovane navrhovateľku vyzvalo na podanie žiadosti. Navrhovateľka predmetnú výzvu neprevzala v odbernej lehote. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na to, že každý demokratický štát ochranu subjektívnych práv len ponúka, ale nevnučuje, a že „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu svoje práva (majetkové, osobné, satisfakčné a pod.) strácať.

Vychádzajúc z uvedeného preto najvyšší súd po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu v rozsahu odvolacích dôvodov dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, že odporca v danej veci náležite postupoval a rozhodol v súlade s citovanou právnou úpravou, predmetu konania venoval náležitú pozornosť sledujúc účel zákonnej úpravy poskytovania právnej pomoci, z ktorých dôvodov najvyšší súd námietky navrhovateľky uvedené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu nepovažoval za relevantné k vyhovaniu jej odvolacieho návrhu.

Vzhľadom na uvedené, najvyšší súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 250l ods. 2, § 246c ods. 1 veta prvá, § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP tak, že v konaní neúspešnej navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.